

הוראות לייצור חלב נקי - 1954

לידינו הגיע מסמך רבי-חשיבות מן הימים ההם, כאילו היה רק אתמול. דר' שמוליק פרידמן ממעבדת החלב בקיסריה הביאו אלינו; הוא קיבל את החומר מידי דר' קטהיין שעשה סדר בארון הספרים שלו.

מעניין להיווכח בהנחיות המעשיות כל כך, שיש לראותן על רקע מצב הרפתות עד אותה תקופה "קדומה". עקרונית, הרבה לא השתנה - רק שרפתותינו היום יותר גדולות ואולי גם משוכללות יותר מבחינה טכנולוגית - המטרה נשארה אותה מטרה: חלב נקי! (מ.מ.)

התאחדות מגדלי בקר
הועדה האזורית של בוקרי
לעסקי חפר והשומרון.

משרד החקלאות,
המחלקה לבעלי-חיים,
המדור לבקר.

מרץ, 1954.

הוראות לשם ייצור חלב נקי.

א. תקדמה.

1. עם הגברת יצור החלב בארץ החלבות עומדות להקפיד על קבלת חלב מאיכות גבוהה, שרק הוא מתאים לפמסור, והתשלום יודרו לפי נקיון החלב.
2. לשם ייצור חלב מאיכות גבוהה יש להקפיד על הכללים המפורטים מטה. (רק דברים חיוניים שיש להם יחס ישיר אל השגת המטרה הזו נלקחו בחשבון).

ב. נקיון הרפת והפרות.

1. יש לרחוץ יום - יום את רצפת הרפת וקירותיה.
2. את רצפת הרפת צריך ללפד בקט במדה מספקת בזמן המצאת הפרדת ברפת, בעקף על רצפת בטון. אם הפרות ברפת רק בזמן החליבה מספיק לרפד בתעלה בלבד.
3. צריך לגיזוז את שערות הסוק הזנב והעטין פעמיים בשנה, כדי למנוע הדבקת בוץ.
4. בקיץ הכרחי לרחוץ את הפרות כל יום, ובחורף יש לסמור על נקיון הפרות ע"י רחיצה ונקייה במג'שת ומגורד.
5. מוטב להשאיר את הפרות ברפת ולדאוג להשקאתן בתוך הרפת, מאשר להוציאן להצר המלאה בוץ עמוק ורצף-סלפתות חלק מן החצר יהיה מרוצף.
6. לפרות ההולכות למרעה יש להכין דרכי גישה סלולים ויבשים.
7. את הזבל יש להוציא יום - יום כן הרפת ולסדרו בעומה מהודקת ומרובעת, כי מקום הדגירה העקרי של הזנבבים הוא לרגלי העומה ובדפנותיה הרטובות. הדוק הערסה ונקיון סביבת מקטין את התרבות הזנבבים.

הועדה האזורית.

לג/פ.ק.
21.3.54

החליבה

1. חלב בריא אפשר לחלוב רק מפרות בריאות ע"י חולבים בריאים.
2. אין להכניס חלב מפרות עם דלקת עטין לכדים הכללים.
3. כל חלוקת אוכל יש לסיים לפני התחלת החליבה.
4. את החליבה אסור לבצע בגודים המזוהמים של להעבודה הרגילה ברפת ויש ללבוש סינון נקי מיוחד לחליבה. רצוי לקשור את זנב הפרה בזמן החליבה, (בחליבה מכנית קשיות הזנב מיותרת).
5. את העטין והפסמות צריך להוויץ במים חמים ולנגב ליבש את העטין לפני התחלת החליבה.
6. לכל פרה יש להשתמש במטלית נקיה לרחיצת העטין. אחרי כל חליבה צריך לרתוץ ולהרתיח את המטליות.
7. את הצליפים הראשונים יש לחלוב תמיד (גם בחליבת ידים) לתוך גביע מיוחד מכוסה בד שחור או רשת.
8. צריך לחלוב בידים יבשות. שמוש בזולין גורם להדבקת הכללון.
9. יש לסנן את החלב דרך מסננת נקיה ובד סינון.
10. את הד סינון יש לשטוף מפעם בפעם בזמן החליבה ולהרתיחו עם גמר החליבה. אפשר גם כן להשתמש בצמר גפן מיוחד לסינון.
- את הכדים יש להעמיד עד כמה שאפשר יותר רחוק מתעלות הזבל, בקצה הרפת ולכסות את המסנן עם בד נוסף לטמ שמירה בפני זבובים ולכלוך. את הכדים יש להעמיד על גבי יצפת עץ, גבהה מרצפת הרפת.

ד. כלי החליבה והכדים.

1. את כל הכלים יש להחזיק בחדר כלים מיוחד מוגן בפני זבובים או (במטק קטן) על אצטבה, בשמש לפני הרפת, כשהם הפוכים.
2. את כלי החליבה והכדים יש לרחוץ מיד אחרי החליבה במברשת במים קרים לשם שטיפת סירי החלב.
3. אחרי זה רוחצים, באופן יסודי, במים וחומר מנקה, כגון "אמה", נתרן מעכל או "נאומוסקן".
4. לבסוף רצוי לשטוף לשם חיטוי את הכלים בתמיסת כלור חלשה, בהתאם להוראות בית החרושת. אין לשטוף יותר את הכלים במים, לאחר השטיפה בכלור.

ה. קירור.

1. יש לקרר את החלב לא יאוחר משעה לאחר שנחלב בארגז הקירור, שצריך להיות נקי ומיועד אך ורק לכדי חלב.
2. יש להקפיד שטמפרטורת המים בארגז הקירור לא תעלה מעל ל 6⁰ צ.
3. במשק קטן יש להעביר את החלב בכלי סגור למחלבה מיד אחרי חליבתו. יש להקפיד שהמים בארגז הקירור יהיו חפשיים מכל ריח.

ו. הובלה.

1. כדי החלב המיועדים למשלוח נשארים בארגז הקירור עד העלתם למכונית.
2. מכסה הכד צריך להתאים בדיוק, ולשם סגירה טובה יש להשתמש בגומיות המיועדות לכך, אך לא בחבלים או נירות.
3. אין להוביל את החלב במכונית בלי כסוי מגן בפני קרני השמש.
4. אין להעמיד על גבי הכדים כל סחורה אחרת.

הועדה האזורית.

לג/פ.ק.
21.3.54

שומם בקורת לרפתות חלב פרטיים
בהתאם למקודת מלאכות ותעשיות
שם הישוב .....

שם הבעלים .....

מספר המשק .....

מדינת ישראל
מסדר החקלאות
לשכה וטריוני

פרוח
 עגלות מעל שנה
 עגלים מעל 1/2 שנה
 גדול עד 1/2 שנה
 ס"ה

- א הרפת הפרוח**
- ( ) 1. אין די מקום למספר הפרוח
  - ( ) 2. אין רצפה בטון.
  - ( ) 3. אין מוצא לחעלה השתן.
  - ( ) 4. הקירות-התקרה שבורה - לא נקיים.
  - ( ) 5. אין אמצעי קטירה לפרוח - לגדול.
  - ( ) 6. אין מספיק אור טבעי - מלאכותי.
  - ( ) 7. אין מספיק אוורור
  - ( ) 8. אין מרוב לגג עבור מי הגשמים.
  - ( ) 9. אין ברז מים וצנור גומי.
  - ( ) 10. הרפת מלוכלכת - מלאה זבל.
  - ( ) 11. הרצפה שבורה.
  - ( ) 12. ברמה יש חפצים שאין מקומם בו.
  - ( ) 13. הפרוח מלוכלכה - לא מספרות.
  - ( ) 14. הפרוח רזות - מלאות קוציות.
  - ( ) 15. הפרוח מלאות זבובים-זבוב חררה הבקר.
  - ( ) 16. הפלפים לא גזו: זוח.
  - ( ) 17. האבוסים שבורים - מלוכלכים.
  - ( ) 18. החזקת הגדול לא מסודרת.
  - ( ) 19.
- ב. סדורי החליבה**
- ( ) 21. כלי החליבה לא מוחזקים בסדר.
  - ( ) 22. כלי החליבה חלודים - עם גבינה.
  - ( ) 23. מכונת החליבה לא מוחזקת בחדר מיוחד.
  - ( ) 24. בגדי יודי החולב לא נקיים.
  - ( ) 29.
- ג. הספול בזבל**
- ( ) 31. אין ערמת זבל מקודרת.
  - ( ) 32. הערמה קרובה מדי לרפת.
  - ( ) 33. הזבל מתערם ברפת.
  - ( ) 34. הזבל מתערם בחצר הפרוח.
  - ( ) 35.
- ד. סביבת הרפת**
- ( ) 36. מסביב לרפת יש לכלוך רב, אשמה.
  - ( ) 37. הכניסה לרפת מלאה בוץ.
  - ( ) 38. הסביבה משמשת מקור דיגירה לזבובים.
  - ( ) 39.
  - ( ) 40.
- ה. אחסון האספקה**
- ( ) 41. אין חצר לפרנה.
  - ( ) 42. גדרות החצר שבורות, תול טיל.
  - ( ) 43. החצר לא מרוצפת, בלי שיפוע.
  - ( ) 44. החצר נמוכה מן הסביבה.
  - ( ) 45. השוקק מלוכלכת נוזלת.
  - ( ) 46. החצר קטנה ויש להחליבה ב..... מ"ו.
  - ( ) 47.
- ו. חציר הפרוח**
- ( ) 48. אין ערמת שחת מסודרת.
  - ( ) 49. אין חומרי רפוד.
  - ( ) 50. אין מיכלים סגורים למזון מרוכז.
  - ( ) 51. מזון מרוכז מפוזר על הרצפה.
  - ( ) 52. יש סימנים של נברנים.
  - ( ) 53.
  - ( ) 54.
- ז. מערות נוספות**
- ( ) 55. לא בקט רסיון לרפת.
  - ( ) 56.
- ( ) 57.
 ( ) 58.

ח. סיכום

נקודת השפוט	הרפת	סדורי חליבה	ז ב ל	הסביבה	החצר	הפרוח	כצוץ עבודה	ס"ה
15 מצוין								
10 טוב								
8 בינוני								
5 לקוי								
2 רע מאוד								
ס"ה								

אל בעל הרפת
 בבקורת שנערכה היום ברפת שלך נמצאו הלקויים המסומנים ב(x).
 עליך לחקן את הלקויים מספר.....תוך 7 פנים
 עליך לחקן את הלקויים מספר.....תוך 4 שבועות.

האריך הבקורת.....חתימת המבקר..... חתימת בעל הרפת